

ABSTRACT

Community involvement has been promoted and studied in diverse disciplines including planning, geography, community development, and others. In terms of tourism development, the shift from conventional tourism toward sustainable forms of tourism which emphasizes community-based practices in planning, development, and management has been broadly encouraged, especially in the developing world. Community-based tourism (CBT) is a form of tourism which is considered essential for community development, with an ultimate goal of sustainable development. Although many destinations have attempted to translate the CBT concept into practice, its appropriateness and success has been questioned and debated among practitioners and scholars.

This research explores how members of local community evaluate the CBT success factors discussed in the tourism literature. These factors include: 1) community participation, 2) benefit sharing, 3) tourism resources conservation, 4) partnership and support from within and outside of the community, 5) local ownership, 6) management and leadership, 7) communication and interaction among stakeholders, 8) quality of life, 9) scale of tourism development, and 10) tourist satisfaction. The main objectives of this study are: 1) to understand the practice of CBT in the community, 2) to identify the determinants of success as perceived by local community of CBT destination, and 3) to provide community-based tourism development strategies and guidelines for other communities and related organizations.

This research employed mixed methods, combining questionnaire interviews, in-depth qualitative interviews, and participant observation as data collection tools. The study site, Baan Bang Plub, is located in Samut Songkhram province, Thailand. Baan Bang Plub community was evaluated based on the ten factors. Based on the ranking scores of each success factor, all of the factors are not equally important as the highest rating went to community participation and quality of life and the scale of development which are the top three among the ten factors. Findings also indicated that the ten factors are important determinants of the success of tourism development in the community. The integration of success factors reported in this study is recommended as a guideline for improvements in CBT development and evaluation.

KEYWORDS: Community-based tourism, Success factors, Tourism development, Baan Bang Plub community, Thailand

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนได้รับการสนับสนุนและศึกษาค้นคว้าในหลายสาขาวิชา ได้แก่ การวางแผน ภูมิศาสตร์ การพัฒนาสังคม และศาสตร์อื่น ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนจากการท่องเที่ยวรูปแบบเดิมไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งในการวางแผน การพัฒนา และการจัดการ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งพยายามที่จะนำแนวทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปปรับใช้ ความเหมาะสมและความสำเร็จนั้นยังไม่ชัดเจน และยังมีการถกเถียงกันทั้งในส่วนของปฏิบัติและนักวิชาการ

โครงการวิจัยนี้ต้องการศึกษาว่าสมาชิกของชุมชนประเมินการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตนอย่างไร โดยใช้ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 10 ปัจจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การแบ่งปันผลประโยชน์ 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว 4) ความร่วมมือและการสนับสนุนจากภายในและภายนอกชุมชน 5) ความเป็นเจ้าของธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชน 6) การบริหารจัดการและภาวะผู้นำ 7) การสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 8) คุณภาพชีวิต 9) ขนาดของการพัฒนาการท่องเที่ยว 10) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ได้แก่ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านบางพลับ 2) เพื่อระบุปัจจัยชี้วัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดย

ชุมชนในมุมมองของชุมชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) เพื่อเสนอกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับชุมชนอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในพื้นที่ศึกษา ชุมชนบ้านบางพลับ ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ประเทศไทย ชุมชนบ้านบางพลับได้รับการประเมินโดยใช้ 10 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากผลการจัดอันดับแต่ละปัจจัยพบว่า ทั้ง 10 ปัจจัยนี้มีความสำคัญในระดับต่างกัน โดยปัจจัยที่ได้รับคะแนนสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพชีวิต และขนาดของการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลการวิจัยยังพบว่า ทั้ง 10 ปัจจัยล้วนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเสนอให้มีการนำปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและประเมินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยชุมชน ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จ การพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบางพลับ ประเทศไทย